

Stockholm 2020-05-26

Vuxenskolan
Linus Olofsson

Svar på remiss om strategi för samverkande organisationer

Tack för att SHF ges möjlighet att lämna synpunkter på förslaget till strategidokument. Intressant läsning! Det är värdefullt att få en inblick i Vuxenskolans organisatoriska arbete eftersom vi har en lång historia av samverkan såväl lokalt som regionalt och på riksplanet.

Förslagen till strategiska insatser – må vara att flera egentligen är målsättningar - tycks väl genomtänkta och vittnar om högt ställda ambitioner. Insatserna är framåtsyftande för ett föreningsliv under tryck och i förändring. Prioriteringen av digitala arbetsmetoder känns självklar, inte minsta i dessa tider när pandemin på gott och ont forcerar fram en större användning av digitala hjälpmedel.

Det som däremot väcker en del tankar är hur strategin kommuniceras inom Vuxenskolan. Jag förstår att dokumentet syftar till att engagera och mobilisera organisationen, men det förmedlar även en bild av hur Vuxenskolan uppfattar sin roll gentemot föreningslivet.

”Folkbildningens motor”

En av hembygdsrörelsens viktigaste drivkrafter är folkbildning. Den rika utgivningen av hembygds litteratur (omkring 500 titlar varje år) och det stora utbudet av små och stora aktiviteter (uppåt 30 000 årligen) är resultat av ett folkbildande arbetet i föreningarna som delvis drar nytta av studieförbundens resurser men där mycket görs på egen hand utan stöd från Vuxenskolan eller något annat studieförbund. Driften hos medlemmar – inte minst de äldre – att bilda sig karaktäriserar hembygdsrörelsen. Vuxenskolans roll är att vara organisatör, möjliggörare och facilitator, inte ”motor”.

”Vi vet bättre än föreningen vad den behöver”

Jag kan också reagera på formuleringen att Vuxenskolan ofta vet mer om vad den egna föreningen behöver för utveckling, än själva föreningen och att ni har bättre koll på föreningens behov än deras egna förbundskanslier. Jag förstår att man kan tycka så, men tror att man hellre bör främja en mer ödmjuk attityd inom Vuxenskolan i samverkan med andra organisationer. Föreningsarbetet kan inte separeras från innehållet och i det senare är

föreningen själv expert och förbunden, både regionalt på nationellt, har kunskapen att sätta hembygdsarbetet i relation till samtiden och samhället.

”Icketraditionella föreningslivet”

Det är svårt att gissa sig till vad som avses med icketraditionellt föreningsliv. Antingen driver man verksamhet i form av ideell förening eller inte. Lösa nätverk och FB-grupper är inte föreningar, om det är det som åsyftas. Jag tror man bör vara försiktig med att ställa gamla folkrörelser mot mer sentida föreningar. Jag gissar att det handlar om arbetsformer, men även där bör man vara försiktig. Jag antar att en hembygdsförening med automatik kommer att hänföras till det traditionella föreningslivet alldeles oavsett om man utvecklat sina arbetsformer genom att t ex dra nytta av digital teknik för demokratiska processer, kommunikation och påverkan.

”En svaghet och utmaning”

I bilagan hittar jag en mycket bra självkritisk reflektion som är värd att ta fasta på, och som motsäger vad som tidigare sagts om att SV vet bäst. Ja, det är naturligt att organisationen själv sitter på bäst kunskap om hur ens organisation fungerar och hur utvecklingsbehoven ser ut. När ni tar fasta på ett konsultativt förhållningssätt är ni också en möjliggörare snarare än en motor för folkbildningen. Jag instämmer till fullo med att det krävs kunskap om ert arbetssätt för att förstå hur vi bäst kan utveckla samarbetet. Vissa lärdomar har jag gjort under 11 år för Sveriges hembygdsförbund, men det har varit ett prövande och sökande och jag har upplevt att det många gånger varit otydligt. Det är lätt att förstå det konkreta stöd som SV kan bidra med lokalt. När det gäller helheten av samverkan mellan två folkrörelseorganisationer är det betydligt svårare. Jag upplever nästan alltid en bra dialog och samförstånd i kontakterna men jag tror det är nödvändigt att vi klargör rollfördelningen nationellt, vem som gör vad, och ett mer konkretiserat erbjudande från SV.

Sammantaget är förslagen till strategiska insatser bra men era möjligheter att förverkliga de målsättningar som läggs fram skulle stärkas om ni vidareutvecklade analysen av er roll inom folkbildningen. En avslutande reflektion är att det i slutändan ändå handlar om kompetensförsörjning och förmåga att bygga förtroendefulla relationer. Trots pandemins restriktioner och digitala möjligheter måste fysiska möten vara utgångspunkten.

För Sveriges Hembygdsförbund

Jan Nordwall
Generalsekreterare